

Reeën beheren is afschot in de winterperiode realiseren

Het is eind december en de winter heeft zijn intrede gedaan in ons land. Een dik pak sneeuw en matige tot strenge vorst. De reeën leven nu op de spaarstand en rusten grote delen van de dag in de nabijheid van plaatsen waar ze nog voedsel kunnen vinden.

Met sneeuw kun je goed zien hoe en waar de reeën rusten en waar ze op lavei gaan. De prenten die ze achterlaten, verraden waar de dieren geweest zijn op hun nachtelijke foerageertochten en welke beschutte plaats in het veld ze opzoeken om te rusten en overdag te foerageren. Je kunt op basis daarvan goed inzicht krijgen in de wijze waarop de reeën zowel overdag als 's nachts gebruik maken van hun leefgebied.

De sprongen leven op die plaatsen waar ze met de minste inspanning kunnen voorzien in hun primaire levensbehoeften, voedsel en veiligheid, en waar ze, door gebruik te maken van beschutting, de minste energie verliezen. Het is aan de reeënbeheerders om ervoor zorg te dragen dat deze plaatsen steeds bereikbaar en beschikbaar zijn. Dat kan eenvoudig door juist in deze periode alert te zijn op verontrusting van de reeën. Dat reeën zo nu en dan kortstondig verstoord worden is niet erg, zelfs natuurlijk. Predatie van reeën gaat in gebieden waar nauwelijks mensen leven ook gewoon door en dat gaat natuurlijk gepaard met verstoring. Funest voor de reeën is het als ze bij herhaling verontrust worden door bijvoorbeeld loslopende honden, avontuurlijke sporters en recreanten. Dat heeft impact op het welzijn van de reeën.

Beheren van reeën in de winterperiode bestaat dus uit het voorkomen van verontrusting en het zorgdragen dat de plaatsen waar de dieren kunnen voorzien in hun primaire levensbehoefte, beschikbaar en bereikbaar zijn. Hiermee wordt invulling geven aan de zorgplicht, zoals die in de Flora- en faunawet in het algemene wetsartikel 2 is opgenomen.

Populatiebeheer

Daarnaast dienen reeënbeheerders maatregelen uit te voeren waardoor de populaties reeën duurzaam in stand worden gehouden op regionaal niveau. Populatiebeheer is gericht op behoud van welzijn van de dieren en voorkomen en beperken van schade aan belangen. Deze maatregelen zijn beschreven in het faunabeheerplan en dienen in de wildbeheereenheden op leefgebiedniveau uitgevoerd te worden. Het populatiebeheer bestaat op hoofdlijnen uit regulatie van het aantal dieren met behoud van een natuurlijke opbouw in leeftijdsfase en geslachtsverhouding. De reeënbeheerders in de WBE dienen er dus voor zorg te dragen dat er afschot wordt gerealiseerd, daar wringt de schoen.

- De reeënsprongen in winters Nederland bestaan uit minstens drie keer zo veel geiten en smalreeën dan bokken en jaarlingbokken. De geslachtsverhouding in de populaties is dus niet conform de afspraak 1:1, zoals die onder natuurlijke omstandigheden ontstaat
- De aantallen reeën in het veld zijn beduidend hoger dan de bepaalde aantallen in het faunabeheerplan
- De opbouw van de verschillende leeftijdsfasen in de populaties is goed

Tips voor effectief beheer van vrouwelijk

- In de winterperiode leven de dieren in sprongen en hebben rust nodig om te herkauwen en energie te sparen. Als de dieren rusten is jagen dus (net als vele andere activiteiten) zeer ongewenst. Het is dus belangrijk het dagritme van de reeënsprongen in uw specifieke gebied goed te kennen door dit steeds weer te observeren en daarmee te bepalen wanneer de dieren rusten.

- In de winter foerageren de dieren steeds weer op bepaalde plaatsen van hun voorkeur. Ook de bejaging op deze veelal open plaatsen wordt sterk afgeraden. Niet omdat de reeën daar zelf veel last van ondervinden, maar juist omdat de dieren deze plaatsen gaan associëren met gevaar. Dat beïnvloedt de zichtbaarheid van de dieren op een negatieve wijze en daarmee ook de effectiviteit van het beheer.

- Het beste beheert men de reeën tussen de rustplaatsen en de foerageerplaatsen. De dieren worden dan niet gestoord in hun rustgebiedjes en gaan geen relatie leggen tussen gevaar en hun foerageerplaatsen (op veelal open, luwe plaatsen). Het is hiervoor wel noodzakelijk dat u de wissels in de leefgebieden goed kent en daar zo vroeg mogelijk plaatsen geschikt maakt om de dieren te beheren zonder zelf gezien, geroken of gehoord te worden.

- De foerageerplaatsen zijn goed te gebruiken om de dieren intensief in alle rust te kunnen observeren. Als de dieren zich veilig voelen op deze plaatsen, dan verblijven ze daar ook graag tijdens de zonuren. Op deze plaatsen kan de selectie voor afschot dus uitstekend voorbereid worden.

Aanrijdingen

Duidelijk is dat het gewenste afschot van reegeiten en smalreeën niet gehaald wordt. De reeënbeheerders in de WBE laten steken vallen. De consequentie is dat het aantal aanrijdingen met reeën groeit in de richting van de 10.000 per jaar. Kort en goed: minder dan 100% geitenafschot realiseren, betekent een jaarlijkse groei van het aantal aanrijdingen.

Aan alle reeënbeheerders in Nederland daarom het dringende verzoek om als collectief in de wildbeheereenheden het afschot van reegeiten, smalreeën en kalveren leefgebieddekkend te realiseren. We hebben de zorgplicht en de plicht zorgvuldig te handelen. Duurzaam behoud van de reeën in Nederland ligt in handen van de jager en de WBE en begint bij het realiseren van het afgesproken afschot.

Foto: Jan Paulidus

reewild met behoud van sociale structuren

- Schiet altijd eerst het kalf of de kalveren en daarna pas de geit. Bejaging van reeën in sprongen houdt in dat je eerst goed observeert en aanspreekt voordat tot afschot wordt overgegaan. Het schieten van een geit die een kalf of kalveren heeft van ongeveer 10 maanden wordt sterk afgeraden. Immers de kalveren hebben in hun eerste levensjaar de geit nodig voor hun lichamelijke en sociale ontwikkeling. Schiet je de geit, dan mist het kalf de verdere ontwikkeling binnen de sociale structuur onder de hoede van de geit, en is afhankelijk van de acceptatie van soortgenoten. Een vakkundig reeënbeheerder schiet daarom eerst het kalf of de kalveren en dan pas de geit.

- Belangrijk bij het observeren is steeds te letten op gedragingen van dominantie. De volwassen dominante geiten vertonen alert en bewust gedrag en 'leiden' een sprong. Dat uit zich in gedrag waarbij steeds een situatie beoordeeld

wordt en dan een handeling volgt. Bij vermeend onraad zekeren de ervaren geiten, waarna ze óf verder gaan met wat ze doen óf afspringen af naar een veilige plaats zonder omkijken. Er wordt niet getwijfeld. Jonge geiten doen dit nog niet. Zij zijn vaak wel alert, maar reageren veel onzekerder dan de ervaren dieren. Die onzekerheid uit zich vooral in weifelend gedrag, waarbij ze geen raad weten met de gegeven situatie.

Ze volgen uiteindelijk vrijwel altijd het gedrag van de ervaren dominante geiten. De smalreeën gedragen zich in de sprong vrij en blij en vertonen nog nauwelijks alert gedrag. Ze zekeren wel, maar steeds kortdurend om dan weer even naar de geiten te kijken of die nu ook wat waarnemen. Vaak zijn de smalreeën in een sprong rustig en vertonen onbekommerd gedrag. Ze doen gewoon lekker mee met wat de geiten in de sprong doen en schromen ook niet om eens een tijdje de bokken te volgen bij hun bezigheden.

Foto's: Meijco van Velzen

